

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Ferdo Kravanja

– tigrovec in partizan: kronologija prikaza njegove smrti oz. likvidacije

V *Slovenskem zborniku 2014 – Narodnoosvobodilni boj in današnji čas*, Ljubljana, aprila 2014, je dr. Savin Jogan objavil nadvse zanimiv dokumentiran članek z naslovom *Spreminjanje zgodovine primorskega odpora na primeru tigrovca in partizana Ferda Kravanja – Petra Skalarja*.

Avtor v začetku članka poudarja, da je »narodno-revolucionarna organizacija TIGR v protifašističnem odporu na Primorskem od svoje ustanovitve leta 1927 imela nesporno vodilno vlogo«. Navaja tudi, da je organizacija TIGR decembra 1935 sklenila s KPI in njeno federacijo za Julijsko krajino »*akcijski pakt za skupno protifašistično in protivojno fronto*«, zveemo pa tudi za manj znano dejstvo, da je leta 1939 »*vzpostavljeno sodelovanje Tigra v Ljubljani z vodstvom KPS*« tudi glede izročanja orožja za potrebe partije v vojni, ki so jo pričakovali!

Manj znano je tudi dejstvo, da je bil po navodilu Borisa Kidriča organiziran pobeg Ferda Kravanja iz zastražene bolnišnice v Ljubljani. Namreč, tudi Ferdo Kravanja je spadal v krog Primorcev, ki so sledili sklepu CK KPS, da »*morajo vsi Primorci v partizane na Primorsko*«!

Ferdo Kravanja, eden vodilnih tigrovcev, je prišel na Primorsko po zdravljenju v Ljubljani ob koncu leta 1942 in nazadnje opravljal funkcijo sekretarja OK KPS za zahodno Primorsko, kar tudi pomeni, da je bil med tem sprejet v KPS. Iz Beneške Slovenije je bil namenjen na Lokve na sedež pokrajinskega komiteja KPS, prenočeval pa je pri Podbrščkovih na Paljevem. Po opozorilu domače hčerke, da k hiši prihajajo fašisti, so se »fantje« hitro razbežali ... Ločil se je od svojega spremljevalca Alda Medveščka.

Ferdo Kravanja je bil smrtno zadet 10. 10. 1944.

Zanimiva je kronologija prikaza in poročanja o njegovi smrti (likvidaciji) v dveh obdobjih.

Datum	Poročevalec (vir)	Vsebina (navedba)
11. 10. 1944	Spremljevalca	Ko je bežal, je prišel v zasedo in padel. Fašisti in Nemci so mu vse pobrali.
15. 10. 1944	Ace Stanovnikove - Dunji	Skalar padel pri Paljevem v zasedo. Nemci so pobrali vse, kar je imel pri sebi.
22. 10. 1944	Jože Vilfan: <i>Partizanski dnevnik</i>	Na Paljevem zašel v nemško zasedo, kjer ga je podrl rafal.
28. 7. 1967	Vid Vremec: <i>Primorski dnevnik</i>	Spremljevalca sta tekla desno, on pa levo. Počili so strelji in Skalar je smrtno zadet omahnil na tla.
6. 10. 1974	Zapis osmih prebivalcev Paljeva.	Prihod skupine fašistov pod hišo. Skalar, spremljevalca in domača sinova so tekli proti Zagomili. 800 metrov od hiše je Skalar zavil v desno, na parcelo Sodrež, počil je strel, ki ga je smrtno zadel. Nemci so pobrali torbo in orožje (dokumente našli ob poti).
6. 10. 1974	Alojz Podbršček in Alojz Erzetič, domačina	Prva ob truplu. Zvečer prepeljali v vas, pozneje prepeljali v Deskle (kjer je začasno pokopan – pozneje pokopali v Čezsoči).
1975	Ciril Zupanc, partizanski častnik: <i>Tolminski zbornik</i>	Nemci prišli iz Grgarja in na Paljevem postavili zasedo: 50 metrov, zadetek naravnost v srce. Nemci odnesli torbo in orožje.
1975	Podbrščkova domačija: spominska plošča	»... od fašistične krogle ugasnilo plemenito srce revolucionarja Petra Skalarja.«
1977	Tone Ferenc: članek o diverzijah v Avstriji	Povzema ugotovitve Ace Stanovnikove.

1982	Anton (Tone) Rutar: <i>PSBL</i> , članek o F. Kravanji	»... na poti iz Benečije na Lokve zadet skozi lobanjo in možgane.«
1988	<i>Goriški panterji</i>	Nemci niso bili v bližini Paljeva. Prebivalci prisiljeni dati izjave o Nemcih. Skalar se je boril za samostojno Slovenijo. Skalarja verjetno ubil vedevejec Janko Manfreda.
1988	<i>Hervardi</i>	Ponavlja navedbe Panterjev. Nevaren srbsko-komunističnemu vodstvu. Ubil ga je novi spremljevalec – vosovec, dodelila KPS.
(najden 2006)	Listič v mapi PANG 764, avtor ni Anton Rutar	Prisoten pri prekopu: F. K. je bil ustreljen v čelo – ne pa v srce!
1989	Anton Rutar, po razgovoru z grobarjem – povedal Tatjani Rejec	»... vse kaže na to, da so se partizani sami znebili Kravanje«.

Julij 1989	Ivan Rutar - Tisa, nečak Antona Rutarja, po telefonu povedal Tatjani Rejec	»Veš, Kravanjo so umorili partizani sami!« Ključni dokaz: spremljevalca Svečana so tako opijanili, da je zbolel in ni mogel na pot! Svečan je vse to kasneje zanikal!
1995	Alojz Zidar: TIGR v boju za domovino	Čopi Franc - Borotin: za prebivalce Paljeva je smrt Skalarja velika uganka (en strel – usoden). Avtor: Skalar padel v nejasnih okoliščinah. Bebler – Darinki Kogoj, ta pa Mariji Majnik: Skalarja je ubil eden od spremljevalcev! Avtor: F. K. »umik« namenila stalinistična slovenska partija! F. Čopi je kasneje zanikal vse izjave Zidarju!
1995	Borut Rutar: TIGR proti genocidu ...	Citira izjavo Cirila Zupanca, 1975
1996	Borut Rutar: Tigrovci v prvem spopadu ...	Izjavi dodaja: O zahrbtni smrti F. K. iz zasede poročajo tudi drugi viri (T. Rejec, A. Zidar).
1997	Mira Cencič: TIGR	Skalar je bil »v nejasnih in sumljivih okoliščinah zadet z enim samim strelom, s kroglo, ki mu je prestrelila glavo.« Po A. Zidarju. Navaja naročilo Antona Rutarja: -I. Rutar - Tisa je vedel, da je bil zahrbtno umorjen, ker je bil tigrovec in bister; -A. Rutar - Svečan: Kravanja je bil ustreljen, ker se je stalno prepiral s štabom! Avtorica: Vsi vidnejši tigrovci niso padli v boju, temveč so bili vsi zahrbtno ustreljeni! Revolucija je bila prikrita, pretkana z lažjo in prevvaro, takšno je tudi preganjanje tigrovcev.
7. 10. 1999	Miran Mihelič: Demokracija	Lažna navedba sovaščana F. Čopija: Kravanjo so »tajno likvidirali s strelom v tilnik, čeprav se je v partizanih vpisal v partijo«! Tožba Čopija in opravičilo avtorja (2013).
2006	Tatjana Rejec: Partija in tigrovci	Povzema in analizira izjave Zupanca, Ferenca, Rutarja in Zidarja. Šlo naj bi za veliko partijsko zaroto čiščenja kadrov na zahtevo Kardelja.
2007	Silvo Fatur: Zgodba o Tigru	Povzema ocene Zupanca: smrt v nemški zasedi leta 1944 v Posočju.
2008	Borut Rutar: Spopad na Mali gori maja 1941	Nova inačica avtorja: zahrbtni strel vosovca po nalogu komunistične partije!

Podobne »kronologije« bi lahko naredili tudi za Antona Majnika, Maksa Rejca, Janka Premrla - Vojka, Franca Rozmana - Staneta in druge.

Čudno je le naslednje: nenadoma so za vse krivi partizani, komunisti!

Komentar ni potreben.

Namreč, blogger »**Tadej**« na MMC RTV Ljubljana, je dne 7. 3. 2010 na FB in spletu objavil člančič z naslovom: »**Komunisti in umori tigrovec med WW2**« in tako širil podobne izmišljotine, katere sem zanikal v svojih prispevkih (Anton Majnik, Jože Srebrenič, Janko Premrl - Vojko, general Franc Rozman - Stane).

Kako je do njih prišel, je seveda več ali manj znano! Vse je »prepisal« od avtorjev, ki ponarejajo zgodovino zaradi ideološkega sovraštva.

Takole jih je predstavil:

- **Tone Tomšič** (organizacijski tajnik KPS)
- **Ljubo Šercer** (komandant Krimskega bataljona, Italijanom ga je izdal vos-ovec);
- **Maks Rejec - Mladen** (tigrovec);
- **Anton Majnik** (tigrovec);
- **Janko Premrl - Vojko** (tigrovec, eden prvih partizanskih komandantov);
- **Jože Srebrenič** (tigrovec, likvidirali vdov-jevci);
- **Franc Rozman - Stane** (španski borec, komandant generalštaba NOV in POS, likvidiral Arso Jovanović, general, načelnik VŠ NOV in POJ);
- **Ferdo Kravanja - Peter Skalar** (tigrovec, udeleženec prvega spopada z okupatorjem).